

УТВЪРДИЛ: .....

Декан

Дата .....

СОФИЙСКИ УНИВЕРСИТЕТ “СВ. КЛИМЕНТ ОХРИДСКИ”

Факултет: Философски факултет

Специалност: (код и наименование)

Ф	Ф	П	0	2	0	1
---	---	---	---	---	---	---

.....
Магистърска програма: (код и наименование)

П	3	4	0	1
---	---	---	---	---

Детско-юношеска и училищна психология – диагностика и консултиране

УЧЕБНА ПРОГРАМА

Дисциплина:

И	3	0	4
---	---	---	---

 Приобщаващо образование за деца със специфични образователни потребности

(код и наименование)

Преподавател: гл. ас. д-р Анета Атанасова

Асистент: гл. ас. д-р Анета Атанасова

Учебна заетост	Форма	Хорариум
Аудиторна заетост	Лекции	15
	Семинарни упражнения	15
	Практически упражнения (хоспетиране)	
Обща аудиторна заетост		30
Извънаудиторна заетост	Реферат	10
	Доклад/Презентация	10
	Курсов учебен проект	20
	Самостоятелна работа в библиотека или с ресурси	20
Обща извънаудиторна заетост		60
ОБЩА ЗАЕТОСТ		90
Кредити аудиторна заетост		1
Кредити извънаудиторна заетост		2
ОБЩО ЕКСТ		3

№	Формиране на оценката по дисциплината ¹	% от оценката
1.	Workshops {информационно търсене и колективно обсъждане на доклади и реферати)	10
2.	Участие в тематични дискусии в часовете	10
3.	Решаване на казуси	10
4.	Текуща самостоятелна работа /контролно	10
5.	Изпит	60

Анотация на учебната дисциплина:

Курсът има за цел да запознае студентите с важен аспект на съвременната приложна психология – ролята и участието на психолога в процеса на приобщаващото образование. Разглеждат се основните психологически характеристики на различните категории деца със специални нужди – аутизъм, синдром на Даун, ДЦП, специфични нарушения на способността за учене и др. Разглежда се съвременната нормативна база, практиките и съвременните тенденции за приобщаващо образование у нас. Обсъжда се ролята на психолога в процеса на приобщаване – оценка, корекционна и терапевтична работа, осигуряване на подкрепа за деца в риск, деца със специални образователни потребности и надарени деца, консултиране и подкрепа на родители и учители, обучение на учители.

Предварителни изисквания:

Студентите да се избрали тази дисциплина.

Очаквани резултати:

- Формиране на позитивна нагласа към идеята за приобщаването на деца със специални образователни потребности.
- Запознаване с различни модели и форми на приобщаване на деца със СОП в детски градини и училища.
- Запознаване с нормативните изисквания.
- Формиране на умения за планиране и прилагане на нормативните изисквания, които касаят психолога в детската градина и училището.
- Запознаване с основните роли и функции на психолога в процеса на приобщаване.
- Формиране на умения за участие в процеса на приобщаване на деца със СОП.

Учебно съдържание

№	Тема:	Хорариум
1	Нагласи към децата със специални образователни потребности. Изследване на собствените нагласи чрез	2

¹ В зависимост от спецификата на учебната дисциплина и изискванията на преподавателя е възможно да се добавят необходимите форми, или да се премахнат ненужните.

	работа с приказки.	
2	Процесът на приобщаване на деца със специални образователни потребности. Основни проблемни области. Изследователски въпроси в областта. Дефиниране на категориите деца със специални образователни потребности. Запознаване с нормативната база.	2
3	Роля на психолога в процеса на приобщаване на деца със специални образователни потребности.	2
4.	Психологическа оценка, рана идентификация и скрининг на деца със специални образователни потребности и деца в риск. Цел на оценяването. Подходящи оценъчни методики и процедури. Работа в екип с родителите и други специалисти.	2
5	Консултиране на родители на деца със специални образователни потребности: справяне с емоционалното преживяване на загуба; информиране за спецификата на проблема, насоки за работа и адекватни грижи; партниране при взимане на решение за най-подходящата алтернатива за детето – училище, специалисти, допълнителна подкрепа.	2
6	Подпомагане работата на учителите. Обсъждане на различни аспекти от съвместната работа между психолога и учителя: информиране относно спецификата на конкретното нарушение; информиране относно подходящи мерки за обща и допълнителна подкрепа; участие в съставянето и изпълнението на индивидуалните планове.	2
7	Приобщаващо образование на деца със специални образователни потребности в предучилищна възраст. Цели на приобщаването в предучилищна възраст. Ранна идентификация на деца в риск. Създаване на подкрепяща среда.	2
8	Приобщаващо образование на деца със специални образователни потребности в училищна възраст. Цели на приобщаването в училищна възраст (академични постижения, социален опит). Форми на участие в масовото училище. Създаване на подкрепяща среда.	2
9	Приобщаващо образование на деца с разстройства от аутистичния спектър. Специфично и характерно поведение. Психологически обяснителни модели.	2
10	Консултиране на учители и родители на деца с разстройства от аутистичния спектър. Представяне на специфичните потребности на децата със СОП. Подпомагане на адаптирането на средата в училище и вкъщи.	2
11	Приобщаващо образование на деца с интелектуални	2

	затруднения (синдром на Даун, други дисморфични синдроми, неуточнени причини). Когнитивно, поведенческо и емоционално функциониране на деца с интелектуални затруднения.	
12	Консултиране на родители и учители на деца с интелектуални затруднения.	2
13	Приобщаващо образование на деца с детска церебрална парализа (ДЦП) и други физически увреждания. Когнитивно, поведенческо, емоционално функциониране на деца с физически увреждания.	2
14	Консултиране на родители и учители на деца с физически увреждания.	2
15	Приобщаващо образование на деца със специфични нарушения на способността за учене и други разстройства на ученето. Консултиране на родители и учители.	2

Конспект за изпит

№	Въпрос
1.	Процесът на приобщаване на деца със специални образователни потребности. Основни проблемни области. Изследователски въпроси в областта. Дефиниране на категориите деца със специални образователни потребности. Запознаване с нормативната база.
2.	Роля на психолога в процеса на приобщаване на деца със специални образователни потребности.
3.	Психологическа оценка, рана идентификация и скрининг на деца със специални образователни потребности и деца в риск. Цел на оценяването. Подходящи оценъчни методики и процедури. Работа в екип с родителите и други специалисти.
4.	Консултиране на родители на деца със специални образователни потребности: справяне с емоционалното преживяване на загуба; информиране за спецификата на проблема, насоки за работа и адекватни грижи; партниране при взимане на решение за най-подходящата алтернатива за детето – училище, специалисти, допълнителна подкрепа.
5.	Подпомагане работата на учителите. Обсъждане на различни аспекти от съвместната работа между психолога и учителя: информиране относно спецификата на конкретното нарушение; информиране относно подходящи мерки за обща и допълнителна подкрепа; участие в съставянето и изпълнението на индивидуалните планове.
6.	Приобщаващо образование на деца със специални образователни потребности в предучилищна възраст. Цели на приобщаването в предучилищна възраст. Ранна идентификация на деца в риск. Създаване на подкрепяща среда.
7.	Приобщаващо образование на деца със специални образователни потребности в училищна възраст. Цели на приобщаването в училищна

	възраст (академични постижения, социален опит). Форми на участие в масовото училище. Създаване на подкрепяща среда.
8.	Приобщаващо образование на деца с разстройства от аутистичния спектър. Специфично и характерно поведение. Психологически обяснителни модели.
9.	Консултиране на учители и родители на деца с разстройства от аутистичния спектър. Представяне на специфичните потребности на децата със СОП. Подпомагане на адаптирането на средата в училище и вкъщи.
10.	Приобщаващо образование на деца с интелектуални затруднения (синдром на Даун, други дисморфични синдроми, неуточнени причини). Когнитивно, поведенческо и емоционално функциониране на деца с интелектуални затруднения.
11.	Консултиране на родители и учители на деца с интелектуални затруднения.
12.	Приобщаващо образование на деца с детска церебрална парализа (ДЦП) и други физически увреждания. Когнитивно, поведенческо, емоционално функциониране на деца с физически увреждания.
13.	Консултиране на родители и учители на деца с физически увреждания.
14.	Приобщаващо образование на деца със специфични нарушения на способността за учене и други разстройства на ученето. Консултиране на родители и учители.

Библиография

Основна:

Бранстетър, Р. (2018). Наръчник за оцеляване на училищния психолог. София: Изток-Запад.

Макинтийър, К., П. Депонио (2015). Идентифизиране и подкрепа на деца със специфични обучителни трудности. София: Изток-Запад; Център за приобщаващо образование.

Педагогика (2018). ХС, кн. 8.

Сборник с доклади за участниците в проекта Приобщаващо образование. Предизвикателствата на приобщаващото образование. Пловдив: Университетско издателство „Паисий Хилендарски”.

Чавдарова-Костова, С. (2019). Приобщаващо образование. София: Университетско издателство „Св. Климент Охридски“.

Hick, P., Kershner, R. B., Kershner, R., & Farrell, P. (Eds.). (2009). *Psychology for inclusive education: New directions in theory and practice*. Taylor & Francis.

Peer, L., G. Reid (2016). *Special Educational Needs. A Guide for Inclusive Practice*. 2nd Edition. SAGE Publications Ltd.

Допълнителна:

Атанасова, А. (2002) Емпирично изследване на нагласите, потребностите и познанията на учителите от начален курс по проблематиката “специфични

обучителни трудности” (Доклад) *Научна конференция по детска неврология, психиатрия и психология на развитието.*

Атанасова, А. (2008) Терапевтични цели при нарушения от аутистичния спектър. *Годишник на СУ “Св. Кл. Охридски”, ФФ, кн. – Психология, Том 101.*

Bagnato, S., J. Neisworth. (1991). *Assessment for Early Intervention, Best Practices for Professionals.* The Guilford Press.

Nettleton, M., J. Friel (2015). *Special Needs and Legal Entitlement. The Essential Guide to Getting Out of the Maze.* London and Philadelphia: Jessica Kingsley Publishers.

Simon, D. (2015). *School-Centered Interventions: Evidence-Based Strategies for Social, Emotional, and Academic Success.* American Psychological Association.

Taylor, R., L. Sternberg. (1989). *Exceptional Children. Integrating Research and Teaching.*